

اثر تنش خشکی بر روی برخی صفات فیزیولوژیکی اکوتیپ‌های رازیانه (*Foeniculum vulgare*)**قمر داداشی جمایران^۱، علی اصغری^۲، معصومه یوسفی آذرخانیان^۳، اصغر عبادی^۴**^۱-دانشجوی ارشد مهندسی کشاورزی-اصلاح نباتات، دانشگاه محقق اردبیلی^۲-دانشیار اصلاح نباتات، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی^۳-کارشناس معاونت بهبود تولیدات گیاهی، سازمان جهاد کشاورزی استان قزوین^۴-استادیار اصلاح نباتات، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی**چکیده**

رازیانه به عنوان یک گیاه معطر و دارویی از زمان‌های قدیم به صورت بومی توسط کشاورزان در مناطق مختلف ایران با شرایط آب و هوایی متفاوت کشت و کار می‌شود. این تحقیق، به منظور بررسی تنوع فیزیولوژیکی بین ده اکوتیپ در دو سطح تنش خشکی شامل نرمال (آبیاری در حد ظرفیت زراعی خاک) و تنش کم آبی (۶۰ درصد تخلیه آب قابل نگهداری)، به صورت فاکتوریل در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۳ تکرار انجام گرفت. تغییرات تعدادی از صفات فیزیولوژیکی گیاه دارویی رازیانه، از قبیل کلروفیل a، کلروفیل b، کلروفیل کل و کاروتنوئید ارزیابی شدند. نتایج تجزیه واریانس نشان داد که اثر مقابل اکوتیپ‌های در تنش خشکی در اکثر صفات مورد ارزیابی معنی‌دار بود. براساس نتایج مقایسه میانگین، در شرایط تنش کم آبی، اکوتیپ‌های گرینه (نیشابور) و ترکیه (ازمیر) و در شرایط بدون تنش اکوتیپ‌های خورشیدآباد (مشگین شهر) و ترکیه (ازمیر) به ترتیب دارای بیشترین و کمترین میزان از صفات فیزیولوژیکی اندازه‌گیری شده بودند. نتایج تجزیه خوشه‌ای بیان‌گر تنوع بین گروه‌ها بود. به‌طوری‌که، اکوتیپ‌هایی که بیشترین مقدار صفات را شامل می‌شدند، در یک گروه مجزا قرار گرفتند. کلروفیل a و کل بیشترین ضریب همبستگی را داشت و کلروفیل b فقط با صفت کلروفیل a همبستگی منفی نشان داد.

کلمات کلیدی: تنش خشکی، خصوصیات فیزیولوژیکی، کلروفیل، رازیانه.